

Mukəddəs Kitab

Injil 20-kisim

«Yakup»

© Mukəddəs Kitab 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Uyşurqə Kalam Tərijimisi»

Injil 20-qism

«Yakub»

(Rosul Yakub yozgan maktup)

Kirix soz

Iximizki, uxbu hatning mu'allipi Rabbimiz Əysaning bir qorsak inisi Yakub idi. Bu kezkariximizoga «qoxumqa soz»imizda birnaqqə səwəbləni kərsitimiz.

Uxbu hatning yezilix obikti kim? Rosul hatni «**tarkak muhajirlar**»oga yazidu. Undakta ular kimlar?

«Tarkak turuwatkan muhajirlar»

Asuriyaning wə keyinki Babil imperiyasidin baxlap, Israilning on ikki kəbilisi dunyaning bulung-puqkaklirioja tarkilip kətkənidi. Pars imperiyasi bu Yəhudiy muhajirlarning öz yurti Kanaan (Pələstin)oga kaytixioja ruhsət kiləjanidi. Halbuki, pəkət az bir kismila wətinigə kaytti — ular «həlkning kəldisi» yaki «Hudaning kəldisi», bəzidə pəkət «kəldi» dəp ataldi («Yəx.» 10:20-22ni kəring). Kaytmiojan kəp kismi «**tarkak muhajirlar**» (grek tilida «diaspora») dəp atilatti. Demək, Yakub uxbu hatni bu Yəhudiy muhajirlar arisidiki etiqadqilaroga yozəjan. Hət Yəhudiy ixəngüqilərgə, xundakla Yəhudiy jamaətlərgə yezilojan bolsimu, səzlrining həmmisi Yəhudiy əməs («yat əlliklər»din yaki «yat taipilər»din) baxqa etiqadqilarəjimu ohxax inawətliktur. Qünki Əysa Məsihnə jamaitidə tüp jəhəttin «Yəhudiy» yaki «Yəhudiy əməs» degən pərk zadi məwjud əməs («Gal.» 3:28 — «**Məsihdə nə Yəhudiy bolmaydu nə Greklər** (Yəhudiy əməslər, demək) **bolmaydu**»). Əmma biz bəlkim Yakub nemixqa uxbu hatni aləhitən Yəhudiy etiqadqilaroga yazidu, dəp soriximiz mumkin. Biz «qoxumqa soz»imizdə hatning bu aləhidiliki toqrulux tohtilimiz. Birək, hatning muhim temisi bolsa etiqadta aldinip kətməslikkə karita agahlandurux həmdə xundakla həkikiy etiqadning aləhidiliklerini bayan kilixtin ibarət. Dana bir alimning eytkinidək: «Mukəddəs Kitab dərslik kitab əməs, bəlkə adəmlərgə aq-qarini pərkləndürgüzidiojan kitabtur» — demək, Mukəddəs Kitab bizning Məsihnə həkikiy etiqadida boləjan-bolmiojanlikimizni kərsitip beridu. Adəmdə həkikiy etiqad bolsa, bundək etiqad məzkur adəmnə pütün wujudini Hudaəja tapxuruxqa, xundakla Uningdinla kəlgən danalix bilən yaxaxqa elip baridu. Undək etiqad daim mewiliridə kərunidu; mewisiz etiqad həkikiy etiqad əməstur. Nemila bolmisun undək mewisiz etiqad baxqilarnə aldax bolmioqandimu, öz-zəzini aldax bolup, dozahqa baridiojan nuroqun yollardin biridur.

Uxbu maktup bəlkim miladiyə 63-yillridə yezilojan.

Məzmun: —

1. Sinilix; danalix və azdurulux (1-bab, 1-18-ayətlər)
2. Anglax və ijra qilix (1-bab, 19-27-ayətlər)
3. Huda aldida insanəya yüz-hatirə qılmasliq (2-bab 1-13-ayətlər)
4. Etikad və əməliyə (2-bab 14-26-ayətlər)
5. Tilni tizginləx (3-bab)
6. Bu dunyadikilərninq qilmixlirioğa əgəxmənglar (4-babtin 5-bab 6-ayətkiqə)
7. Səwrqan bolux və dua qilix (5-bab 7-20-ayətlər)

.....

Yakup

«Rosul Yakup yazoqan məktup»

1 ¹ Hudaning wə Rəbbimiz Əysa Məsihning kuli boləqan mənki Yakuptin tarkəq turuwatqan muhəjir on ikki kəbiligə salam!

Etikad wə sinak

² I kerindaxlirim, hərəkəndəq sinaklarəqə duq kəlsənglar, buni zor huxallik dəp bilinglar. ³ Qünki silərgə məlumki, bundəq etikadlarning sinilixi silərdə səwr-qidamlıq xəkilləndüridu; ⁴ səwr-qidamlıqning hisliti kəlbənglarda turup xundəq pixip yetilsunki, xuning bilən silər pixqan, mukəmməl wə kəm-kutisiz bolisilər. ⁵ Biraq əgər arənglardiki birsı danalıqkə mohtaj bolsa, həmmigə sehiylik bilən beridioqan xundəqlə əyibliməydioqan Hudadin tilisun. Xuning bilən uningəqə qoqum ata kilinidu.

⁶ Biraq u heq delioqul bolmay ixənəq bilən tilisun; qünki delioqul kixi huddi xamalda urulup uyan-buyan yəlpüngən dengiz dolqunioqə ohxaydu. ⁷ Undəq kixi Rəbdin birər nərsigə eriximən, dəp heq hiyal kilmisun; ⁸ undəqlər üjmə kəngül bolup, barlıq yollirida tutami yəq adəmdur.

Namratlik wə baylik

⁹⁻¹⁰ Namrat boləqan kerindax əzining yukirioqə kətürülənglikigə təntənə kilsun; bay boləqan kerindax bolsa, əzining təwən kilinoqanlikioqə təntənə kilsun, qünki u ot-qəplərnin qeqəkliridəq tozup ketidu. ¹¹ Quyax qikip kizioqanda, ot-qəplərnı kuruıidu, gülliri tozup ketidu; də, uning güzəlliki yəkilidu; bay adəmlər huddi xuningəqə ohxax, əz hələkqilikidə yəkilidu.

Sinilix wə azdurulux

¹² Sinaklarəqə səwrqanlik bilən bərdaxlik bərgən kixi nəkədər bəhtlik-həl! Qünki u sinaktin etkəndin keyin, Huda Əzini səygənlərgə wədə kıləqan həyat tajoqə muyəssər bolidu. ¹³ Adəm azduruluxkə duq kəlgəndə «Huda meni azduruwatidu» demisun. Qünki Huda yaman ixlar bilən azduruluxi mumkin əməs həm baxqılarnı azdurməydu. ¹⁴ Bəlki birsı azduruloqanda, əz həwəs-nəpsi kəzoqilip, ularning kəynigə kirgən bolidu; ¹⁵ andin həwəs-nəps həmilidar bolup gunəhni tuəjidü; gunəh əsüp yetilip, olümgə elip baridu.

1:1 «Hudaning wə Rəbbimiz Əysa Məsihning kuli boləqan mənki Yakup...» — Yakup muxu səzlıridə əzini «rosul» dəp atımaydu. Ləkin «qoxumqə səz»imizdə kərsitimizki, u həqikətən bir rosul, xunga uning uxbu hetini «rosulluk həqıq» bilən yeziləqan, dəp ixinimiz. Hət Yəhudıy boləqan etikadqıləqə yeziləqan, əlwəttə. «Tarkəq muhəjir on ikki kəbilə» toqruluk «kırıx səz»imizni kəring.

— «Kul» dēgən uqum toqruluk «Təbirlər»imizni kəring.

1:1 Ros. 8:1; 1Pet. 1:1.

1:2 Mat. 5:11; Rim. 5:3; 1Pet. 1:6.

1:3 Rim. 5:3; 1Pet. 1:7.

1:5 Pənd. 2:3; Yər. 29:12; Mat. 7:7; 21:22; Mar. 11:24; Yh. 16:24; 1Yuha. 3:22; 5:14.

1:9-10 «Namrat boləqan kerindax əzining yukirioqə kətürülənglikigə təntənə kilsun» — «əzining yukirioqə kətürülənglik» — demək, birsı Məsihkə etikad bəqlisilə, məyli qanqilik namrat bolsun Hudaqə yəkin boləqan alıyjanab, intayin imtiyazlik orun həm munaşiwəttin bəhrimən bolidu.

«bay boləqan kerindax bolsa, əzining təwən kilinoqanlikioqə təntənə kilsun, qünki u ot-qəplərnin qeqəkliridəq tozup ketidu» — bay adəm Əysa Məsih kəkilik etikad bəqlioqlinidə əzining barlıq baylıqlirini Huda əldidə heqənsə əməs dəp bilip, əzini təwən tutmisa, Hudaning padixəhlikioqə kərləməydu. «Bay adəmnin Hudaning padixəhlikioqə kərxı tēgining yingnining kəzidin etüxidinmu təs» («Mat.» 19:24).

1:11 Yax. 40:6, 7; 1Kor. 7:31; Yak. 4:14; 1Pet. 1:24; 1Yuha. 2:17.

1:12 «Huda Əzini səygənlərgə wədə kıləqan həyat tajoqə muyəssər bolidu» — muxu yərdə grek tilidə «Huda» pəkət «U» bilən ipadilinu.

1:12 Ayup 5:17; Mat. 10:22; 19:28, 29; 2Tim. 4:8; 1Pet. 5:4; Wəh. 2:10.

¹⁶ Xunga sөyümlük qerindaxlirim, aldini p xalmanglar! ¹⁷ Barliq yüksäk sehiylik wä hərbir mukəmmäl iltipat yukiridin, yəni asmandiki barliq yorukluklarning Atisidin qüxüp kelidu; Uningda heqkandak өзgirix bolmaydu yaki Uningda «aylinix» bilən hasil bolidiöjan kəlonggilərmu bolmaydu. ¹⁸ U bizni Özi yaratқан barliq məwjudatlarning iqidə Özigə dəslep pixқан mewidək bolsun döp, Öz iradisi boyiqə bizni həkikətning sөz-kalami arkilik tuöqdurdi.

Anglax wä ijra kilix

¹⁹ Xuning bilən, i sөyümlük qerindaxlirim, hər adəm anglaxқа tez təyyar tursun, sөzləxkə aldirimisun, öjəzəplinixkə aldirmisun. ²⁰ Qünki insanning öjəzi Hüdaning həkkanıyliğini elip kəlməydu. ²¹ Xuning üqün, barliq iplasliklarni wä qininglaröja patmaywatқан rəzillikni taxlanglar, kəblinglarda yiltiz tartқuzulojan, silərnı kutқuzalaydiöjan sөz-kalamni kəmtərlik-məminlik bilən qəbul qilinglar.

²² Əmma öz-özünqlarni aldap pəkət sөz-kalamni angliöquılardin bolmanglar, bəki uni ijra kilöquılardin bolunglar. ²³⁻²⁴ Qünki birsi sөz-kalamni anglap köyupla, uni ijra kılmisa, u huddi əynəktə özining əyni kıyapitigə qarap köyup, ketip qəlojan kixigə ohxaydu; qünki u öz turkıöja qarap bolup, qikipla, xu haman özining kəndak ikənlikini untuydu. ²⁵ Lekin axu kixilərnı ərkinlikkə erixtüridiöjan mukəmmäl qanunöja əstayidillik bilən dawamlıq qarap, untuöqak angliöquqi bolmay, bəki uning iqidə yaxap ijra kilöquqi bolöjan kixi ixlırida bəhtlik kilinidu.

²⁶ Birsi özini ihlasmən adəmmən döp həsəbliöjan, lekin tilini tizginlimigən bolsa, özini özi al-

1:17 «Barliq yüksäk sehiylik wä hərbir mukəmmäl iltipat yukiridin, yəni asmandiki barliq yorukluklarning Atisidin qüxüp kelidu; Uningda heqkandak өзgirix bolmaydu yaki Uningda «aylinix» bilən hasil bolidiöjan kəlonggilərmu bolmaydu» — «pütkül yorukluklarning Atisi» degənlik ibarə bəkim hām Hüdaning barliq kuyax-yultuzlarning Yaratқuisi hām xundakla pərixtilərnıng Yaratқuisi ikənlikini kərsitixi mumkin. Mukəddəs Kitabta pərixtilərnıng daim yultuzlar bilən munasiwiti bar ikənliki kərsitilidu (məsilən, «Ayup» 38:7, «Zəb.» 147:4ni kərlüŋ).

–(1) Huda hərdaim bizdin yukirida turidu; (2) Huda hərdaim bizgə hām jismani y hām rohiy yorukluk beridu; (3) kuyax aylinixi yaki kayrilixi bilən kəlonggə hasil kilidu. Əmmə Hudada kəlonggə yaki qarəngöjölük degən məwjut əməs; u heq «aylanmay», heq өзgərməy hərdaim qüxtiki kuyaxtək döl üstimizdə turup küqlük nurini wə iltipatlırini (17-ayət) üstimizgə sehiylik bilən qaqidu.

1:17 Pənd. 2:6; Yəx. 14:27; 46:10; Mal. 3:6; Rim. 11:29; 1Kor. 4:7.

1:18 «U bizni Özi yaratқан barliq məwjudatlarning iqidə Özigə dəslep pixқан mewidək bolsun döp,...» — «dəsləp pixқан mewa», əng burun elinöjan həsul bolsa, Hudaöja əlahitən atilatti. Demək, pütkül kainat Hudaöja boysunidu wə təwə bolidu; lekin kainatning iqidə Məsihgə etikad baqlıöquqlar «dəsləp pixқан mewa» süpitidə birinqi bolup Uningöja bəkinip təwə bolup, «həkiqi, rohiy» səjdə kilidu. «... Öz iradisi boyiqə bizni həkikətning sөz-kalami arkilik tuöqdurdi» — muxu yərdə Hüdanın bu «tuöqduruxi» i jismani y hayat əməs, bəki Mukəddəs Rohidin tuöqdorəqlinini, yəni rohiy hayatқа, mənggülik hayatқа tuöqdurup erixtürgənlikini kərsitidu.

–«Dəslep pixқан mewisi» yaki «tunji həsul mewisi» Hudaöja əlahidə atilatti («Yar.» 49:3, «Qəl.» 18:3, «Qan.» 18:1-4, «2Tar.» 31:5ni kərlüŋ).

1:18 1Kor. 4:15; Gal. 4:19; 1Pet. 1:23.

1:19 Pənd. 17:27; Top. 5:1.

1:20 «Qünki insanning öjəzi Hüdaning həkkanıyliğini elip kəlməydu» — «Hüdaning həkkanıyliқи: (1) Hüdaning həkkanıy elqimi; (2) Huda aldidə adil yaki həkkanıy bolöjan ixlar; (3) Huda insanning etikadi üqün uningöja ata kilidiöjan həkkanıyliğini kərsitidu. Bizningqə «Hüdaning həkkanıyliқи» (3)ni kərsitidu; qünki Hüdaning Özi ata qilöjan həkkanıyliқи bolmisa, insanlar arisida hərқandak baxқа adillik yaki həkkanıyliқ boluxi mumkin əməs.

1:21 «...silərnı kutқuzalaydiöjan sөz-kalamni kəmtərlik-məminlik bilən qəbul qilinglar» — «silərnı» grek tilida «jeninglarnı».

1:21 Rim. 13:12; Kol. 3:8.

1:22 Mat. 7:21; Luқа 11:28; Rim. 2:13; 1Yuha. 3:7.

1:23-24 «Qünki birsi sөz-kalamni anglap köyupla, u huddi əynəktə özining əyni kıyapitigə qarap köyup, ketip qəlojan kixigə ohxaydu; qünki u öz turkıöja qarap bolup, qikipla, xu haman özining kəndak ikənlikini untuydu» — bu adəmnıng «əyni kıyapitigə qaraxı» özigə bəkim yüzidə daq-nuqsan bolöqlinini kərsətsə kərək — demək, Hüdaning sөzigə qərisə öz gunahını kəridu; lekin kenglini tezla baxқа ixқа bəlüxi bilən gunahını untuydu.

1:23-24 Luқа 6:47.

1:25 «axu kixilərnı ərkinlikkə erixtüridiöjan mukəmmäl qanunöja əstayidillik bilən dawamlıq qarap...» — «adəmnı ərkinlikkə erixtüridiöjan qanun» grek tilida «ərkinlikning qanuni». Demək, yengi əhdə, yəni hux həwər. «Ərkinlik» — adəmnı gunah wə öz gunahlıq təbiti, əlim wə dozahtin azad kilidiöjan ərkinlik, əlwəttə.

1:25 Mat. 5:19.

daydu; bundak kixining ihlasmənlik bihudilikdur.²⁷ HudaAtimizning nəziridiki pak wə daqsiz ihlasmənlik xuki, kiyingiliktə qalojan yetim-yesir, tul hotunlarni yoklap, ularoja oəmhorluk kilix wə özini bu dunyaning buloqixidin daqsiz saklastur.

Həmmə adəmgə ohxax muamilə kilix

2¹ Kerindaxlirim, xan-xərəp Igisi boləjan Rəbbimiz Əysa Məsihning etikad yolini tutkanikənsilər, adəmnin taxki kiyapitigə qarap muamilə kilidiojanlardin bolmanglar...

² Qünki sinagoginglaroja altun üzük takiojan, esil kiyingən bir bay bilən təng jul-jul kiyingən bir kəmbəoəl kirsə, ³ silər esil kiyingənni ətiwarlap «Tərgə qikip oltursila!» desənglar, kəmbəoəlgə, «U yərdə turl!» yaki «Ayaq tərripimdə oltur!» desənglar, ⁴ əzara ayrimiqilik kilojan wə insanlar üstidin yaman niyət həküm qikaroquqilardin boləjan bolmamsilər?!

⁵ Qulak selinglar, i səyümlük kerindaxlirim — Huda bu dunyadiki kəmbəoəllərni etikadta bay bolux həmdə ularni Əzini səygenlərgə berixkə wədə kilojan padixahlıkoja mirashor boluxkə talliojan əməsmu? ⁶ Birak silər kəmbəoəllərni kəzgə ilmidinglar! Baylar silərni əzgən wə sot-soraklaroja sərigən əməsmu? ⁷ Üstinglaroja koyulojan axu mubarak namoja kupurluk kiliwatkanlar yənə xu baylar əməsmu?

⁸ Mukəddəs yazmılardiki «koxnangni özünəni səyğəndək səy» dəgən xahənə kanunəja həkikiy əməl kilsanglar, yahxi kilojan bolisilər. ⁹ Lekin kixilərgə ikki hil kəz bilən karisanglar, gunah kilojan bolisilər, Təwrat kanuni tərripidin hilaplik kiloquqilar dəp bekitilisilər. ¹⁰ Qünki bir kixi pütün Təwrat kanunioja əməl kildim dəp turup, hətta uningdiki birlə əmrə hilaplik kilsa,

1:26 Zəb. 34:13; Yak. 3:6; 1Pet. 3:10.

1:27 «HudaAtimizning nəziridiki pak wə daqsiz ihlasmənlik xuki, kiyingiliktə qalojan yetim-yesir, tul hotunlarni yoklap,...» — grek tilida muxu «yoklax» dəgən peilning əzi oəmhorluk kilix, insanning halidin həwər elixni əz iqigə alidu. Xuning bilən bu səzni muxu yərdə həm «yoklax» həm «oəmhorluk kilix» dəp tərjimə kilduk.

2:1 «xan-xərəp Igisi boləjan Rəbbimiz Əysa Məsih» — «xan-xərəp Igisi boləjan» grek tilida «Uluqlukning Əzi boləjan» yaki «(Hudaning) uluqlukning Əzi boləjan». Xan-xərəpnin Igisining aldidə bolsak, bay-namratlik dēgəndək pərklərnin əhmiyiti yok bolup ketidu.

2:1 Law. 19:15; Kan. 16:19; Pənd. 24:23; Mat. 22:16.

2:2 «... sinagoginglaroja altun üzük takiojan, esil kiyingən bir bay bilən təng jul-jul kiyingən bir kəmbəoəl kirsə,...» — «Təbirlər»diki «sinagog» toqruluk məzmunni kərünglar. Muxu yərdə etikadqi boləjan Yəhudiylarning məhsus yiojilix ibadət sorunlirini kərsitidu.

2:3 «silər esil kiyingənni ətiwarlap «tərgə qikip oltursila!» desənglar, kəmbəoəlgə, «u yərdə turl!» yaki «ayaq tərripimdə oltur!» desənglar, ...» — «ayaq tərripimdə» grek tilidə «təhtipərim tüwidə» bilən ipadiliniidu.

2:5 Mis. 20:6; 1Sam. 2:30; Pənd. 8:17; Mat. 5:3; Yh. 7:48; 1Kor. 1:26-29.

2:7 «Üstinglaroja koyulojan axu mubarak namoja kupurluk kiliwatkanlar yənə xu baylar əməsmu?» — «üstinglaroja koyulojan axu mubarak nam»: — adəm Əysa Məsihkə etikad baqliojan bolsa, Huda aldidə Məsih Əysaning nami xu kixining üstigə koyulojan bolidu. Demak, u Məsihgə mənəsup, Huda u kixini «Meningki», «Məsihning adimi» dəp Əz namini muxu kixining «üstigə koyux»tin bax tartmaydu. Təwrat, «2Tar.» 7:14, «Am.» 9:11-12, «Yəx.» 63:19, «Yər.» 14:9, 15:16, «Dan.» 9:19, «Ros.» 15:17ni kərüngl).

2:8 «Mukəddəs yazmılardiki «koxnangni özünəni səyğəndək səy» dəgən xahənə kanunəja həkikiy əməl kilsanglar,...» — «xahənə kanun» dəgən bu itayin kizik ibarə toqruluk «kozumqə sez»imizni kərüng.

2:8 Law. 19:18; Mat. 22:39; Mar. 12:31; Rim. 13:9; Gal. 5:14; Əf. 5:2; 1Tes. 4:9.

2:9 «Lekin kixilərgə ikki hil kəz bilən karisanglar, gunah kilojan bolisilər, Təwrat kanuni tərripidin hilaplik kiloquqilar dəp bekitilisilər» — okurmənlərgə xu ix ayanki, Yəhudi y kerindaxlar Təwrat kanunini yahxi bilgəqkə, ularning xu bilimdin təkəbburlix kətxi həwpi bardur. Lekin rosul Yakup ularoja agahlanduriduki, Təwrat kanunioja əməl kilay desəng, əmdi insanoja boləjan muamilimigə karitilojan əmrlər iqidə «koxnangni özünəni səyğəndək səy» dəgən əmr əng kattik tələptur, «kixilərgə ikki hil kəz bilən karax» xu əmrigə hilap.

—Pəkət «adəmnəni ərkinlikkə erixtürgen kanun»ni, yəni «yengi əhdə»ni (1:25, 2:12-ayətlər) əziningki kilojan kixi xu əmrə əməl kilalaydu; axu kanunda (yengi əhdə, demək) təkəbburlix dēgən ix kət'iy yoktur.

u pütün kanunoja hilaplik kiloquqi hasablinidu...¹¹ Qünki: «zina kilma» Degüqi həm «katillik kilma»mu degən. Xunga, zina kilmisanglarmu, lekin katillik kiloqan bolsanglar, yənila pütün Təwrat kanunioja hilaplik kiloqan bilən barawər bolisilər...¹² Xunga söz-əməlliringlar adəmni ərkinlikkə erixtüridoqan kanun aldida sorak kilinidoqanlarning salahiyitigə uyoqun bolsun...¹³ Qünki baxkilaroja rəhim kilmioqanlarning üstidin qikiridoqan həküm rəhimsiz bolidu. Əmdi «rəhim kilix» «həküm qikirix»ning üstidin oqalibə kilip təntənə kilidu...

Etikađ wə əməliyəť

¹⁴ I kərindaxlirim! Birsı aqzıda, «Məndə etikađ bar» dəp turup, əmma uningda munasip əməlliri bolmisa, uning nemə paydisi? Bundak etikađ uni kutkuzalamdu?...¹⁵⁻¹⁶ Əmdi əgər aka-uka yaki aqa-singillardin biri yalingaq kalsa yaki kündilik yeməklık kəm bolsa, silərdin biri ularoja: «Hudaqja amanət, kiyimlingar pütün, korsiqlinglar tok kilinojay!» dəp qoyupla, tenining həjtitidin qikmisa, bunun nemə paydisi?...¹⁷ Xuningqja ohxax yaloquq etikađla bolup, uningqja munasip əməlliri bolmisa, bundak etikađ əlük etikađtur. ¹⁸ Ləkin bəzibir adəmlər: «Səndə etikađ bar, məndə bolsa əməl bar» dəp talixidu. Ləkin mən: «Əməlsiz bolqan etikađingni manga kərsitə kəni?!», «Mən etikađimni əməllər bilən kərsitimən» dəymən...¹⁹ — Sən «Huda bir» dəp ixinisən — Barikalla! Ləkin hətta jinlarmu xuningqja ixinidu, xundakla kərkup dir-dir titrəyduqul!...²⁰ Əy, kuruq hiyal adəm! Əməlliri yəq etikađning əlük etikađ ikənlikini qaqanmu bilərsən?...²¹ Atimiz İbrahım əz oqlı İshakni kurbangah üstigə sunoqanda əz əmili arkilik

2:10 «Qünki bir kixi pütün Təwrat kanunioja əməl kildim dəp turup, hətta uningdiki birlə əmrəq hilaplik kilsə, u pütün kanunoja hilaplik kiloquqi hasablinidu» — bu bayan bəlkim okurmənlərgə həyrən kəlarlik ix bolidu. «Gal.» 3:10də mundaq deyilidu — «Ləkin Təwrat kanunioja əməl kilimiz dəp yürgənlər bolsa həmmisi lənətkə qalidu. Qünki muqəddəs yazmilarda mundaq yeziloqan: «Təwrat kanunida yeziloqan həmmə əmrlərgə üzüksiz əməl kilmaywatqan hər bir kixi lənətkə qalidu». Qünki Hudaning insanlarqja bolqan adil, muqəddəs təlipi insanlarning toluq pak-muqəddəs boluxidin ibarəttur. Hudaning təlipigə əməl kilixida «100□»tin təwən bolsa bolmaydu. Xunga, Huda bizni əwwal kutkuzmisa uni həq hursən kılalmaymız.

2:10 Kan. 27:26; Mat. 5:19; Gal. 3:10.

2:11 ««zina kilma» Degüqi həm «katillik kilma»mu degən...» — ««zina kilma» degüqi» Huda Əzi, əlwəttə.

2:11 Mis. 20:13,14; Kan. 5:17,18; Mat. 5:27.

2:12 «Xunga söz-əməlliringlar adəmni ərkinlikkə erixtüridoqan kanun aldida sorak kilinidoqanlarning salahiyitigə uyoqun bolsun» — 1:25ni kəring. «Adəmni ərkinlikkə erixtüridoqan kanun» — grek tilida «ərkinlikning kanuni». Demək, yəngi əhdə, yəni hux həwər, «Ərkinlik» — adəmni gunah wə əz gunahlik təbiəti, əlüm wə dozahtin azad kilidoqan ərkinlik, əlwəttə.

2:13 «Qünki baxkilaroja rəhim kilmioqanlarning üstidin qikiridoqan həküm rəhimsiz bolidu. Əmdi «rəhim kilix» «həküm qikirix»ning üstidin oqalibə kilip təntənə kilidu» — ««rəhim kilix» «həküm qikirix»ning üstidin oqalibə kilip təntənə kilidu». Təwrat dəwridə «Kəzge kəz, qixqə qix» degən kanun həküm sürətti. Bu adilik, əlwəttə. Biraq Təwratdiki adil kanun boyiqə həmmimiz dozahqə qüxiximiz kərək! Əmdi İnjl dəwri kəldi, Əysə Məsih Əzi bizning gunahlırimizni Əz üstigə aldı; Huda xuning bilən bizgə rəhimdillik kərsitix yolini aqti. Xuning bilən «rəhimdillik» «həküm qikirix»ning üstidin oqalibə kilip təntənə kilidu» wə biz Hudaqja əgixip baxkilaroja rəhim kərsitiximizgə toqra kəlidu.

2:13 Mat. 6:15; 18:35; Mar. 11:25; Lükə 16:25.

2:14 Mat. 7:26; Yaq. 1:23.

2:15-16 Lükə 3:11; 1Yuhə. 3:17.

2:18 «Ləkin bəzibir adəmlər: «Səndə etikađ bar, məndə bolsa əməl bar» dəp talixidu» — «Səndə etikađ bar, məndə bolsa əməl bar» degüqi bəlkim «Bəzilərdə etikađ bar, bəzilərdə əməllər bar. İkklisi birlə waqıtta təng boluxi mümkün əməs» degəndək məni kətsətməqə boluxi mümkün. 18-ayəttiki kəloqan səzlər wə 19-22-ayətlər bəlkim Yaqubning buningqja bolqan rəddiyə jawabi bolalaydu. «Ləkin mən: «Əməlsiz bolqan etikađingni manga kərsitə kəni?!» ... dəymən» — bu səz intayin kinayilik gəp, əlwəttə. Adəmnin əməlliri yaki hərəkətliri bolmisa uningda nemə etikađ, nemə pozitsiyə yaki nemə pikir bar bolqanlikini bilix hərgiz mümkün əməs!

2:19 «— Sən «Huda bir» dəp ixinisən — Barikalla! Ləkin hətta jinlarmu xuningqja ixinidu, xundakla kərkup dir-dir titrəyduqul!» — Yaqubning bu gəpi intayin kinayilik gəptur. Hətta jin-xəytanlarning «etikađi»din əməl-hərəkətlər qikidu (ular dir-dir titrəyduqul). Jin-xəytanlar Hudaning məwjut ikənlikigə, uning «bir bolqanliqı»qja ixinidu, ləkin uningqja etikađ kilmaydu (tayanmaydu), əlwəttə.

2:20 «əməlliri yəq etikađning əlük etikađ ikənliki...» — bəzi kəna kəqürmilərdə «əməlliri yəq etikađning əhmiyətsiz etikađ ikənliki...» deyilidu. «əməlliri yəq etikađning əlük etikađ ikənlikini qaqanmu bilərsən?» — «qaqanmu bilərsən?» degənnin baxqə birhıl tərjimisi «buningqja ispat halamsən?».

həkkaniy dəp jakarlanəjan əməsmu? ²² Əmdi xuni kərüwelixkə boliduki, uning etikadi munasip əməllərni kildi wə etikadi əməllər arkiplik mukəmməl kilindi. ²³ Mana bu ix Təwrattiki: «İbrahim Hudaəja etikad kildi. Bu uning həkkaniyliki hesablandi» degən yazmini ispatlaydu, xundakla u «Hudaning dosti» dəp ataldi. ²⁴ Buningdin xuni kərələysilərki, insanlar etikadi bilənla əməs, bəlkə əməlliri bilən həkkaniy dəp jakarlinidu..

²⁵ Muxuningəja ohxax, pahixə ayal Rahab İsrail qarlıoquqilirini öz əyidə kütüp, ularni baxkə yol bilən qaqurowətkənliki üqün, u ohxaxla ix-əməli bilən həkkaniy dəp jakarlanəjan bolmamdu?..

²⁶ Tən roh bolmisa əlük boləjandək, əməlliri yok etikadmu əlüktur.

Tilni tizginliximiz kerək

3 ¹ Kərindaxlirim, aranglardin kəp kixi təlim bərgüqi boliwalmanglar! Qünki silərgə məlümki, biz təlim bərgüqilər baxqılardin tehimu kəttik sorakka tartilimiz. ² Qünki həmmimiz kəp ixlarda hatalixip putliximiz. Həlbuki, əgər birsi tilda hatalaxmisa, u kamalətkə yətkən, pütkül tenini tizginliyəlīgən adəm bolidu. ³ Mana, biz atlarni özimizgə bekindurux üqün aəzioja yügən salimiz; buning bilən pütkül tənlinirini haliəjan tərəpkə buriyalaymiz. ⁴ Mana, kemilərgimu karanglar; xunqilik yooəjan bolsimu, yənə kelip dəhəxtlik xamallar tərəpidin urulup həydidiliəjan bolsimu, ləkin rolqi kəyərgə ularni həydəy desə, u kiqikkinə bir rol arkiplik uni haliəjan tərəpkə buraydu. ⁵ Xuningəja ohxax, gərqə til tenimizning kiqik bir əzasi bolsimu, ləkin tolimu yooəjan səzləydu. Kiqikkinə bir ot uqkunining qong ormanəja ot tutaxturalaydiəjanlikini oylap bekinglar! ⁶ Til — dərwəkə bir ottur; u əzalirimiz arisidin orun elip kəbihlikkə toləjan bir aləm bolidu. U pütkül tənni buləjoququidur; u dozah otidin tutaxturulup, pütkül təbiətning qəqioəja ot tutaxturidu! ⁷ Qünki hərtürlük həywanlar həm uqar-kənatlar, əmiligüqi həywanlar həm dengizdiki məhluklar insaniyə tərəpidin kəndürülməktə həmdə kəndürülgənidi. ⁸ Əmma tilni həqkim kəndürəlməydu; u tinimsiz rəzil bir nərsə bolup, janəja zəmin bolidiəjan zəhərgə toləjandur. ⁹ Biz tilimiz bilən Pərwərdigər Atimizəja xanu-təxəkkür kəyturimiz, wə yənə uning bilən Hudaning obrazida yaritiləjan insanlarni qarəjaymiz. ¹⁰ Demək, ohxax bir əqəjdin həm təxəkkür-mubərək həm lənət-qarəjax qikidu. I kərindaxlirim, bundək bolmasliki kerək! ¹¹ Bir bulək ohxax bir kəzdin birlə wəqəttə tatliq həm kirtək su qikiramdu? ¹² I kərindaxlirim, ənjür dərihi zəytunning mewisini bərməydu, yaki üzüm teli ənjürning mewisini bərləmədu? Həmə tuzluk bulək tatliq sunimu qikiralmaydu.

2:21 «Atimiz İbrahim öz oqlı İshakni kurbangah üstigə sunəjanda...» — «Atimiz İbrahim» — Yəhudiylər həkəning əjdadi həmdə etikad jəhəttə bərlək etikadqılarning atisidur.

2:21 Yar. 22:10.

2:23 «Mana bu ix Təwrattiki: «İbrahim Hudaəja etikad kildi. Bu uning həkkaniyliki hesablandi» degən yazmini ispatlaydu, xundakla u «Hudaning dosti» dəp ataldi» — Təwrat, «Yar.» 15:6 wə «2Tar.» 20:7, «Yəx.» 51:2, «Dan.» 3:35ni (LXX) wə «Yəx.» 41:8ni kərüng).

2:23 Yar. 15:6; Rim. 4:3; Gal. 3:6.

2:24 «Buningdin xuni kərələysilərki, insanlar etikadi bilənla əməs, bəlkə əməlliri bilən həkkaniy dəp jakarlinidu» — rosul Pawlus «insanlar etikad bilən həkkaniy dəp jakarlinidu» dəydu (məsilən, «Rim.» 3:28, «Gal.» 2:16, 3:24ni kərüng). Rosul Yaqubning səzi Pawlusning səzigə həq zit əməs, bəlkə adəmnin etikadiəja munasip ix-hərikiti yaki əməlliri bolmisa, bundək etikad həkəkiy etikad hesablanmaydu, bəlkə «əlük etikad» (2:17, 20, 26) hesablinixi kerək, dəp təkətləydu.

2:25 «... pahixə ayal Rahab İsrail qarlıoquqilirini öz əyidə kütüp, ularni baxkə yol bilən qaqurowətkənliki üqün, u ohxaxla ix-əməli bilən həkkaniy dəp jakarlanəjan bolmamdu?» — bu wəkə «Yəxə» 2-babta hatiriləngən. «İbr.» 11:31nimu kərüng.

2:25 Yə. 2:1; 6:23; İbr. 11:31.

3:1 Mat. 7:1; 23:8; Luqə 6:37.

3:2 Pəb. 34:13; Yəq. 1:26.

3:5 Pənd. 12:18; 15:2.

3:6 «... u dozah otidin tutaxturulup, pütkül təbiətning qəqioəja ot tutaxturidu!» — «pütkül təbiət» degənnin baxkə birhəl tərjimisi: «bərlək insaniy dunya».

Ərxtin kəlgən həqiqiy danalığ

¹³ Aranglarda kim dana wə pəmlik? Pəzilətlik yürux-turuxidin u danalığğa has boləjan məmin-kəmtərlik bilən əməllirini kərsətsun! ¹⁴ Ləkin əgər kəlbənglarda aqqıq həsəthorluc wə jedəl-majira bolsa, əmdi yaləjan səzlər bilən həqiqətni yoxğa qıqarmanglar, mahtanmanglar..¹⁵ Bundağ «danalığ» ərxtin əməs, bəlki dunyaoğa, insan təbiyyitigə has bolup, jin-xəytandin kəlgəndur..¹⁶ Qünki həsəthorluc wə jedəl-majira boləjanla yərdə kəlaymıkanlılıq wə hərhil rəzilliklər bolidu..¹⁷ Ləkin ərxtin kəlgən danalığ bolsa, u aldi bilən paktur, u yənə tinqlikpərwər, hux peil, baxqılarning pikrigə kulığı oquq, rəhimdil bolup, yaxhi mewilər bilən toləjan, uningda tərəpbazlılıq yaki sahtipəzlılıq yoxtur..¹⁸ Həkkəniylik urukliri tinqlikpərwərlər arisida qeqilip, tinqlik iqidə mewə beridu..

Bu dunyani dost tutmaslılıq

4¹ Aranglardiki urux wə majiralar nədin kelip qıqıdu? Bu dəl tən əzaliringlar iqidə jəng kiliwatqan arzu-həwəslinglərdin əməsmu? ² Silər arzu-həwəs kilişilər, ləkin arzu-həwəslingləroğa erixməysilər; adəm olturışilər, həsət kilişilər, ləkin erixəlməysilər; jedəl-majira qıqirip jəng kilişilər. Erixməysilər, qünki tiliməysilər.³ Tilisənglərmu erixəlməysilər, qünki öz arzu-həwəslinglərnə kəndurux üqün rəzil niyətlər bilən tiləysilər..⁴ Əy zinahorlar! Bu dunya bilən dostlıxixning əməliyəttə Huda bilən düxmənlixiş ikenlikini bilməmtinglar? Kimdikim bu dunyani dost tutmaqçı bolsa, özini Hudaning düxməniş kiliidu..⁵ Muxəddəs yazmılarda: «Huda kəlbimizgə məkən kilduroğan Roh naqar arzu-həwəsleşni kilaşdu?» değən səz silərqə bikar deyilgənmu?..⁶ Ləkin Huda bərgən mehir-xəpkət buningdin üstün turidu. Xuning tüpəylidin muxəddəs yazmılarda: «Huda təkəbburləroğa kərxidur, ləkin məmin-

3:13 Əf. 5:8.

3:14 «ləkin əgər kəlbənglarda aqqıq həsəthorluc wə jedəl-majira bolsa, əmdi yaləjan səzlər bilən həqiqətni yoxğa qıqarmanglar, mahtanmanglar» — «mahtanmanglar» değənlikning məniş bolsa: ««məndə danalığ bar» demənglar».

3:14 Rim. 13:13.

3:15 «Bundağ «danalığ» ərxtin əməs...» — grek tilida «bundağ «danalığ» yukişidin əməs». «bəliki dunyaoğa ... has bolup...» — grek tilida «yəz-zeminə ... has bolup» deyilidu. «bundağ «danalığ» ərxtin əməs, bəlki dunyaoğa, insan təbiyyitigə has bolup, jin-xəytandin kəlgəndur» — «dunya» yaki «bu dunya» bolsa, Təwrat-injil boyiqə, Hudağa kərxə qıqқан, Xəytan tərəpidin baxquruloğan pütkül bir sistemini kərsitidu (4-babni kəring). «İnsan təbiyyitigə has» grek tilida «janlılıq» değən səz bilən ipadiliniidu. Muxu yərdiki grek tilidiki «jan» insan xəhsining üq kismi (roh, jan, tən)ning birini kərsitidu. Hudağa tayanmioğağğa, gunahkar insanlarning əzlişining «jenidin qıqқан» əkil-parasətləri wə oy-pikirliri Hudaning Rohidin qıqқан bolmioğağğa, hərgiz Hudaning kənglikdikə bolmaydu («Rimlikləroğa»diki «kiriş səz»imizişni kəring).

3:15 1Kor. 2:6, 7.

3:16 1Kor. 3:3; Gal. 5:20.

3:17 «ləkin ərxtin kəlgən danalığ bolsa,...» — grek tilida «ləkin yukişidin kəlgən danalığ bolsa...».

3:18 «həkkəniylik urukliri tinqlikpərwərlər arisida qeqilip, tinqlik iqidə mewə beridu» — «həkkəniylik urukliri» değənlik adəmning həyatida pəyda boləjan yaki əsidoğan həkkəniylikni kərsitidu.

4:1 Rim. 7:23; 1Pet. 2:11.

4:3 Mat. 20:22; Rim. 8:26.

4:4 «Əy zinahorlar! Bu dunya bilən dostlıxixning əməliyəttə Huda bilən düxmənlixiş ikenlikini bilməmtinglar?» — muxu yərdiki «zinahorlar» xübhışizki, kəqma mənida yaki bəlkim əyni mənida boluxi mumkin. Kəqma mənida «Hudağa wəpasızlar» değənişni bildiridu. Bu səz baxğa ixlər (pul, baylılıq həqquq, mənsəp, hərhil həwəsleşni)ni Hudaning ornioğa kəyoğanlılıqni kərsitidu. Bu həqiqiy butpərəsliktur, bu Huda aldisida zinahorlucğa ohxax bolidu.

4:4 Yh. 15:9; Gal. 1:10; 1Yuhə. 2:15.

4:5 «Huda kəlbimizdə məkən kilduroğan Roh...» — Əz Muxəddəs Rohini kərsitidu. Grek tilida «U kəlbimizgə məkən kilduroğan Roh...».

«Muxəddəs yazmılarda: «Huda kəlbimizgə məkən kilduroğan Roh naqar arzu-həwəsleşni kilaşdu?» değən səz silərqə bikar deyilgənmu?» — bu səzning əzi Təwratın biwasitə tepilmaydu, bəlkim rosul Yakupning Təwratıki kəp ayətlirining muşəssəmləxtürülginə boluxi mumkin. Baxğa bir hil təjərimisi: «Huda kəlbimizgə saləjan (muxəddəs) Roh bizning Hudağıla sadəkmən boluximizişni kəttik arzu kiliidu».

4:5 Qəl. 11:29.

«Yaqub»

kəmtərlərgə xəpkət kildu» dəp yeziləndur.

⁷ Xuning üqün, Hudaəja boysununglar. Xəytanoja qarxi turunglar; xundak kilsanglar u silərdin kaqidu. ⁸ Hudaəja yekinxinglar, Hudamu silərgə yekinxidu. Əy gunahkarlar, gunahın kolunglarni yuyunglar; əy üjmə kəngüllər, kəlbənglarni pak kilinglar. ⁹ Gunahlırlinglarəja kayoqu-həsərət qekinglar, həza tutup yioqlanglar, külkənglarni matəmgə, huxallıqlinglarni kayoquəja aylandurunglar. ¹⁰ Rəbning aldida əzünglarni təwən tutunglar wə xundak kijoqanda U silərnə üstün kildu.

Kerindaxlar üstidin həküm kılmaslıq

¹¹ I kerindaxlar, bir-biringlarni səkmənglar. Kimdikim kerindixini səksə yaki uning üstidin həküm kılsa, Təwrat kanuninimu səkkən wə uning üstidin həküm kijoqan bolidu. Xundak kılıp kanun üstidin toəra-natoəra dəp həküm kilsang, kanunoəja əməl kijoquəja əməs, bəlkə əzüngni uning üstidin həküm kijoquəja kiliwəloqan bolisən. ¹² Kutquzuxkə wə həlak kiliqxə qadir boləqan, kanun Tüzgüqə wə həküm Kijoquəja pəkət birdur! Xundak ikən, sən baxkılar üstidin həküm kijoqudək zadi kimsən?

Əzüngni Huda deməl

¹³ Həy, «Bügün yaki ətə palani-püküni xəhərgə barimiz, u yərdə bir yil turup, tijarət kılıp payda tapimiz» degüqilər buningəja kulək selinglar! ¹⁴ Əy ətə nemə bolidiəjanlıkını bilməydiəjanlar, həyatinglar nemigə ohxaydu? U huddi oqıl-pal pəyda bolup yoqap ketidiəjan bir parqə tuman, halas. ¹⁵ Buning ornoəja, «Rəb buyrusa, həyat bolsak, uni kılımiz, buni kılımiz» deyixinglar kerək. ¹⁶ Ləkin əmdə silər hazır undak yooqan gəpliringlar bilən mahtinisilər. Bundak mahtinxlarning həmmisi rəzil ixtur. ¹⁷ Xuningdək kimdikim məlum yaxşı ixni kiliqxə tegixlik dəp bilip turup kilmioqan bolsa, gunah kijoqan bolidu.

Baylarni agahlandurux

5 ¹ Əy baylar, kulək selinglar! Bexinglarəja qüxidiəjan külpətlər üqün dad-pəryad kətürüp yioqlanglar. ² Baylıqinglar qirip kətti, kiyim-keqikinglarni küyə yəp kətti, ³ altun-kümüxliringlarni bolsa dat basti, bu dat kiyaməttə əzünglarəja qarxi guwahlıq berip,

4:6 «Ləkin Huda bərgən mehir-xəpkət buningdin üstün turidu» — bu söznin məni bəlkim «bu yaman arzu-həwəsdirimiz, nəps-tamahorlukimiz üstidin oqəlibə kiliq üqün, Huda bizgə kəp küq-küdrət beridu» degənlik boluxi mümkün. «Huda təkəbburlarəja qarxidur, ləkin məmin-kəmtərlərgə xəpkət kildu» — «Pənd.» 3:34.

4:6 Pənd. 3:34; 1Pet. 5:5.

4:7 Əf. 4:27; 1Pet. 5:9.

4:8 «Əy gunahkarlar, gunahın kolunglarni yuyunglar; əy üjmə kəngüllər, kəlbənglarni pak kilinglar» — bu «üjmə kəngüllər» bəlkim Huda bilən wə bu dunya bilən tənq dost bolaylı degüqilərnə kərsitidu.

4:9 Mat. 5:4.

4:10 Ayup 22:29; Pənd. 29:23; Mat. 23:12; Luğa 14:11; 18:14; 1Pet. 5:6.

4:11 «Kimdikim kerindixini səksə yaki uning üstidin həküm kılsa, Təwrat kanuninimu səkkən wə uning üstidin həküm kijoqan bolidu...» — «Təwrat kanuninimu səkkən ... bolidu» — muxu yərdə rusul Yaqubning kəzdə tutqan «Təwrat kanuni» bolsa yukirida tiləja aloqan uningdikə «koxnangni əzüngni səyğəndək səygin» degən əmr boluxi kerək. Bu sözlər bəzidə «Təwrat kanunining jəwhiri» deyilidu. «Xundak kılıp kanun üstidin toəra-natoəra dəp həküm kilsang, kanunoəja əməl kijoquəja əməs, bəlkə əzüngni uning üstidin həküm kijoquəja kiliwəloqan bolisən» — insanning bəhtlik nəsivisi Hudaning sezi üstidin («toəra, natoəra!» dəp) həküm qikirix əməs, bəlkə uni iman bilən qəbul kılıp itaət kiliqta tepilidu, əlwəttə!

4:13 Luğa 12:18.

4:14 «U huddi oqıl-pal pəyda bolup yoqap ketidiəjan bir parqə tuman, halas» — «bir parqə tuman» yaki «bir parqə is-tütək».

4:14 Yəx. 40:6; 1Kor. 7:31; Yaq. 1:10; 1Pet. 1:24; 1Yuhə. 2:17.

4:15 Ros. 18:21; 1Kor. 4:19; İbr. 6:3.

4:17 Luğa 12:47.

5:1 Pənd. 11:28; Am. 6:1; Luğa 6:24; 1Tim. 6:9.

gəxüŋglarni otta keydürülgəndək yəwetidu. Silərning baylıqlarni toplixinglar ahirki künlərdə boldi! ⁴ Mana, etizliqinglarda ixləp həsul yiqəqlarə qəhiyanət kilipl ix həqlirini bərməy kəldinglar. Bu tutuweliqə qə hək üstüŋglardin pəryad kətürməktə, xuningdək ormiqilarning nalə-pəryadliri samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning kuliqio qə yətti. ⁵ Silər bu dunyada həxəmətqilik wə əyx-ixrət iqidə yaxap keliwatisilar. Qoylar boquzlxax künigə təyyarlanəqəndək, silərmu boquzlxinix künigə əzüŋglarni bordap keliwatisilar..

⁶ Silər həkkanıy boləquqini qunahkə məhkum kilipl, ɵltürüp kəldinglar; u silərgə kərxilik kərsətməydu..

Səwr-təkət wə dua

⁷⁻⁸ Xunga, kərinəqlar, Rəbning kəyta kelidəqan künigiqə səwr-təkət kilipl turunglar. Mana, dehqan kixi yərning esil mewisini kütidu; yər dəsləpki wə keyinki yəmoqurlarə qə muyəsəsr boləquqə uni intizarlik bilən səwr-təkət iqidə kütidu. Silərmu səwr-təkət kilipl kəlbəŋglarni mustəhkəm kilinglar. Qünki Rəbning kəyta kelixi yeqinlap kəldi..

⁹ Kərinəqlar, əzüŋglar sorəqkə tartılmasliqinglar üqün bir-biringlardin əqrinməŋglar; mana, Sorəq Kiloquqi ixik əldida turidu. ¹⁰ Pərwərdigarning namida səzligən burunqi pəyoqəmbərlərnin qandək əzəb-əqubət tartkanliqi, xundəqla səwr-təkət kiliqanliqini ülgə kilinglar. ¹¹ Biz mana muxundək səwr-təkət bilən bərdəqlik bərgənlərnin bəhtlik dəp həsəbləyimiz. Ayupning əzəb-əqubətkə qandək səwr-təkət bilən bərdəqlik bərgənlikini əŋliqənsilər wə Pərwərdigarning uningə qə ahirki kiliqinini, xundəqla «Pərwərdigarning iq-bəqrri xəpəkət wə rəhimdillik bilən toləqan»liqini kərgənsilər..

5:3 «altun-kümüxlirinqarni bolsa dat basti» — rusul Yakup bu əyətlərdə baylarning bəxiqə kəlgüsində quxidəqan jazəni əlliqəqan yüz bərgəndək tərzdə kərsətidu. **«Silərning baylıqlarni toplixinglar ahirki künlərdə boldi!»** — bəxkə bir tərijimisi: «Qünki silər bu əhir zamanda baylıq topla bilənla bolup ketiwatisilar!». Qəndəqla bolmısn, ularning baylıqliri «ahirki künlərdə» toplaqan bolup, ular bulardin ənqə uzun huzur əlalməydu.

5:3 Mat. 6:19; Rim. 2:5.

5:4 Law. 19:13; Qan. 24:14.

5:5 «Silər bu dunyada həxəmətqilik wə əyx-ixrət iqidə yaxap keliwatisilər» — «bu dunyada» grek tilida «yər yüzidə». Demək, bəhixtə undək rəhətlik həyətinn bəhrimən bolmaysilər. **«Qoylar boquzlxax künigə təyyarlanəqəndək, silərmu boquzlxinix künigə əzüŋglarni bordap keliwatisilər»** — «əzüŋglarni bordap keliwatisilər» grek tilida «yürəqlirinqarni bordap keliwatisilər». Bu üq bislik səz bolup: (1) əzüŋglar intayin həxəmətlik, əyx-ixrətlik turmux ətküzdunglar; (2) kəŋgləŋlarni tax kildinglar (məsilən, «Yəx.» 10:6 wə 63:17ni kəring); (3) (kinayilik mənida) «boquzlxax kün» (kijəmət kün)igə əzüŋglarni «bordap» yaxhi təyyarlıdinqlar.

5:5 Ayup 21:13; Luka 16:19,25.

5:6 «Silər həkkanıy boləquqini qunahkə məhkum kilipl, ɵltürüp kəldinglar; u silərgə kərxilik kərsətməydu» — «həkkanıy boləquq» (1) Məsihi ni yəki (2) həkkanıy ədəmlərnin kərsətidu. Bizningə həkkanıy ədəmlərnin kərsətidu, qünki grek tilida «ɵltürüx» deqən pəil kəp kətimlik ɵltürüxlərnin kərsəti xi mumi. Əmdi nemixkə «həkkanıy boləquqlar» əməs, bəlkə «həkkanıy boləquq» dəydu? Bizningə rusul Yakup Məsih Əysənin Əz məmin bəndiliri də turuwatkanliqini, ular bilən bir boləqanliqini təkətləxni həlaydu («Pənd.» 14:31, 17:5 wə «Ros.» 9:4ni kəring). Rusul Yakup xu qəqlarda «həkkanıy Yakup» dəp ətilətti wə keyin Yerusəlemdikilər tərpidin ɵltürüwətilidi (miladiyə 60-yıllarda).

—U silərgə kərxilik kərsətməydu» deqən bəyan bəlkim Hudənin məmin bəndilirinin həkterini həmdə ularning əjizəniy ikənlikini kərsəti ximu mumi.

5:7-8 «dehqan kixi yərning esil mewisini kütidu; yər dəsləpki wə keyinki yəmoqurlarə qə muyəsəsr boləquqə uni intizarlik bilən səwr-təkət iqidə kütidu» — «dəsləpki yəmoqurlar» İsrailda 10- yəki 11-əyda yəqəp, yərn yumxək kilipl həy dəxkə təyyarlaydu, əndin qəqiləqan uruqlarni ündürüxkə türtkə bolidu. «Keyinki yəmoqurlar» bolsa 3- yəki 4-əyda yəqəp, ətiyazlık ziraətlərnin pıxurux rolini oynaydu. Xunga hər bir dehqan «keyinki yəmoqur»ə tək nadur, ular uni bək kədirləydu. «... Silərmu səwr-təkət kilipl kəlbəŋglarni mustəhkəm kilinglar. Qünki Rəbning kəyta kelixi yeqinlap kəldi» — bu 7-8-əyətlər üstidə «koxumqə səz»imizdə tohtilimiz.

5:11 «Ayupning əzəb-əqubətkə qandək səwr-təkət bilən bərdəqlik bərgənlikini əŋliqənsilər wə Pərwərdigarning uningə qə ahirki kiliqinini... kərgənsilər» — «Pərwərdigarning uningə qə ahirki kiliqini» demək, Hudənin əhirida Ayupning həyətinn qandək bərikətləp, yaxhi orunlaxturəqlanliq. «Pərwərdigarning iq-bəqrri xəpəkət wə rəhimdillik bilən toləqan» — bu səzlər «Mis.» 34:6, «Nəh.» 9:17, «Zəb.» 86:15, 102:13, «Yo.» 2:13də hilmuhil xəkildə kərididu.

5:11 Qəl. 14:18; Ayup 1:21, 22; 42:10-17; Zəb. 103:8-9; Mat. 5:11.

¹² Əmdi i qerindaxlirim, əng muhimi, kəsəm kılmanglar — nə asman nə zemin nə heqkandak baxka nərsilərnin nami bilən kəsəm kıloquqi bolmanglar, bəlki «bolidu» desənglar həkikiyi «bolidu» bolsun, «yak» desənglar həkikiyi «yak» bolsun. Xundak kıloqanda, Hudaning jazasioqa qüxməysilər..

Dua toqruluk

¹³ Aranglarda azab tartquqi kixi barmu? U dua kılsun. Huxal yürüwatkanlar barmu? U küy-mədhıyə nahxilirini eytsun..¹⁴ Aranglarda aqrık-silaklar barmu? Ular jamaətnin aqsakallirini qakirtip kəlsun; ular Rəbning namida uning bexioqa may sürüp məsih kılip dua kılsun..¹⁵ Xundak kılip iman-ixəng bilən kılınoqan dua bimarni saqaytidu, Rəb uni ornidin turoquzidu. Əgər bimar gunahlarıni kıloqan bolsa, bular kəqürüm kılinidu. ¹⁶ Xuning üqün ötküzgən gunahlırlinglarıni bir-biringlaroqa ikrar kılinglar wə xipalik tepixinglar üqün bir-biringlaroqa dua kılinglar. Həkkaniy adəmning duasi zor küq wə qong ünümgə igidur. ¹⁷ İlyas pəyoqəmbərmu bizgə ohxax-la insaniy təbiətlik idi. U yamoqur yaqmısun dəp iklas bilən dua kıldi; nətijidə, zeminoqa üq yil altə ay heq yamoqur yaqmıdi..¹⁸ Andin u yənə dua kıldi wə yamoqur kayta yaqdi, yərmu həsul-mewisini yənə bərdi..

¹⁹ Qerindaxlirim, aranglarda birsi həkikəttin qətnigən bolsa, wə yənə birsi uni həkikətkə ka ytursa..²⁰ Muxundak kixi xuni bilsunki, gunahkar kixini azoqan yolidin kayturup əkəlgüqi xu kixining jəninin ölümün kutuluxioqa wə nuroqun gunahlarınin yepip qoyuluxioqa səwəbqi bolidu..

5:12 Mat. 5:34; 2Kor. 1:17, 18.

5:13 «Aranglarda azab tartquqi kixi barmu? U dua kılsun. Huxal yürüwatkanlar barmu? U küy-mədhıyə nahxilirini eytsun» — bu sez bəlkim jamaətnin ibadət sorunlıridiki əhwalini kəzdə tutidu. Demək, jamaət sorunlırida qerindaxlarınin həm yioqlax həm huxal bolux ərkinliki boluxioqa toqra kelidu. Əmma bu səzlər qerindaxlar yaloquz qaloqanda ohxaxla inawətlık bolidu, əlwəttə!

—Keyin u aqrık qerindaxning əhwali toqruluk səzləydu.

5:13 Əf. 5:19; Kol. 3:16.

5:14 «Aranglarda aqrık-silaklar barmu? Ular jamaətnin aqsakallirini qakirtip kəlsun; ular Rəbning namida uning bexioqa may sürüp məsih kılip dua kılsun» — «məsih kılix» toqruluk «Təbirlər»diki izahatimizni kəring. Muxu yərdə may heqkandak dorining rolidə əməs, bəlki aqsakallarning kollarini bimarning bexioqa təgküzüxi bilən ularning bimar bilən birlikdə ikənlikini ipadiləx üqün həmdə uningə Muqəddəs Rohning kəsəlni saqaytix qüdrisini əslitix üqün bolidu.

5:14 Mar. 6:13.

5:17 «İlyas pəyoqəmbərmu bizgə ohxaxla insaniy təbiətlik idi» — «insaniy təbiətlik» dəgən ibarə muxu yərdə adəmning həssiyat, huxallıq wə kayoqlirini kərsitidu.

5:17 1Pad. 17:1; Luqa 4:25.

5:18 1Pad. 18:45.

5:19 Mat. 18:15; Gal. 6:1-2

5:20 «Muxundak kixi xuni bilsunki, gunahkar kixini azoqan yolidin kayturup əkəlgüqi xu kixining jəninin ölümün kutuluxioqa wə nuroqun gunahlarınin yepip kuyuluxioqa səwəbqi bolidu» — «ölümün kutulux» dəgən ibarə «mənggülik ölüm» (dozah) yaki bu dunyadin ketixini kərsitəmdü? Bizningqə rosul bu gunahkarnin «jəninin kutuluxi»ni təkitligəqə, mənggülik ölümni kərsətsə kərek.

—Əgər «ölüm» bu dunyadin ketix bolsa «1Yh.» 5:16-17də yaki «Ros.» 5-babta hatiriləngəndək Hudaning eoqr gunahka patkan etiqadqılarnin bexioqa qüxüridioqan jazasını kərsitidu.

—«Nuroqun gunahlarınin yepip qoyuluxi» — bəlkim (1) bu gunahkar kixining gunahlırlining kəqürüm kılinixini wə (2) u kixining baxqılar aldidə uytaqə kalmaslıqını wə (3) u kixining gunahınınin baxqılarnimu gunahka putlaxturup qoyuxınınin aldini elixini kərsitixi mumkin.

5:20 Pənd. 10:12; 11:30; 1Pet. 4:8.

Қоғамға сөз

Ҳатнинг му'аллипи қайси Якуп?

Bu ҳатни yazoqan rosul «Yakup» degan kim? Injilda birnəqqə «Yakup» tiloqa elinoqan. Əmdi ulardin qaysisining uxbu hətning mu'əllipi ikənlik to'oqruluk hərəqaysi dəwrlərdə ətəkən alimlar üq hil pikirdə boləqan. Bular: —

(1) Yakupni Yuħannaning akisi, Məsiħning alahidə qaqiroqan on ikki rosulining biri, xundakla Əzigə əng yekin üq rosuli (Petrus, Yuħanna, Yakup) iqidiki Yakup, degən qarax («Mat.» 4:21, 10:2, 17:1, «Mar.» 5:37). Bu kəzqaraxning mumkinqiliki yok dəp qaraymiz; qünki bu Yakup Məsiħning asmanə qəturülüxdin anqə uzun ətəyylə ətürülgənidi («Ros.» 12:2). Bu wəkə miladiyə 44-yili yüz bərgən boluxi mumkin.

(2) Uni Məsiħning qaqiroqan on ikki rosuli iqidiki ikkinqi Yakup degən qarax («Mat.» 10:2, «Mar.» 3:18, «Luqa» 6:15, «Ros.» 1:13). Əmma bu ayətlərdə Yakup «Alfe'usning oqlı» dəp tiləqə elinidu. Nəhayiti roxənki, uxbu hətning mu'əllipi Yerusalemdiki jamaət iqidə yetəkqi boləqan, «Ros.» 12:17 wə 15:13də tiləqə elinoqan Yakup idi; bu kixini rosul Pawlusmu «Gal.» 1:19, 2:9, 2:12də tiləqə alidu; u «Rəbning ukisi» dəp atilidu. Bu kixi qandəkm birlə wəqıttə həmə «Alfe'usning oqlı» həmə «Rəbning ukisi» bolalaydu? Axu wəqıtlarda «uka» (grek tilida «qerindax») bəzidə ikkinqi yaki üqinqi tuəqkən degənni bildürətti. Birəq Injilda buningdin misal tapalmiduk. Alayluk, gərqə Yəhya pəyoqəmbər Məsiħning ikkinqi tuəqkini yaki nəwrə akisi bolsimu, hərgiz «Məsiħning akisi» deyilməydu.

(3) Bu hət Yəħudiy etiqədqıləroqə boləqan alahidə əməhorluk bilən yeziloqanlıqi üqün, hətning mu'əllipi «Ros.» 12:17 wə 15:13 wə «Gal.» 1:19, 2:9, 2:12də tiləqə elinoqan, Yerusalemdiki jamaəttə yetəkqi boləqan Yakup degən qarax. Bu pikirgə qoxulimiz. Jismaniy jəhəttə uning Məsiħ əysaning ukisi ikənlikigə ixinimiz (grek tilida «aka» wə «uka» birlə səz bilən ipadilinidu). Bu üqinqi kəzqaraxni qəbul qılmioqanlar təwəndiki ikki qarxi ispatni kərsitidu: —

(1) (birinqi qarxi ispat yaki kəzqarax) — ««Yħ.» 7:1-13tə Rəbning ukiliri dəsłəptə uning Məsiħ-Qutquzoquqi ikənlikigə ixənmişən, dəp bayan qilinoqan».

Əlbəki, «Yuħanna» 7-bəbtə kərsətilgən ixlarning wə Məsiħning əlumdin tirilixining arilikidə Yakuptə (wə bəlkim ukisi Yəħudədimu) qəqum qong bir əzgirix yüz bərdi; qünki Rəb tirilgəndin keyin Yakupqə kəründi «1Kor.» 15:7). Xu qəqdə u etiqədqı bolmioqan bolsa undəq wəkə yüz bərmigən bolətti, dəp qaraymiz («Yħ.» 14:18-24). Demək, xu qəqdə Yakup etiqədqı idi.

(2) (ikkinqi qarxi ispat yaki kəzqarax) — «U qəqdə u etiqədqı bolsimu, Məsiħning əslidə talliwaləqan on ikki rosulidin bolmioqəqə, Injildiki bu hətning mu'əllipi boləlməytti; qünki u rosul əməs idi (pəqət rosullarning hətlirilə nopuzluqtur)».

Bundəq kəzqarax boyiqə, rosul boluxtiki xərt Məsiħ Yəhya pəyoqəmbər təripidin suəqə qümüldürülgəndin bəxləp, Uning həlk əldidiki hizmətliridə Uningəqə üzlüksiz həmərləq boluxi kərək idi. Bu pikir rosul Petrusning «Rosullarning paaliyətli» 1:22-23də hətiriləngən səzlrigə əsaslinip əturoqə qəyuloqan.

«Yakup»

Halbuki, «Korintliklarğa (2)»diki «koxumqə sez»imizdə kərsətkinimizdək, Petrusning bu səzlirini (Mukəddəs Rohsiz eytiloqaqka) mutlək toqra dəp eytip kətkili bolmaydu. Qünki keyin baxka adəmlər Rəb tərīpidin rosulluqka tallanqan wə Rəb Əysa tirilgən yaki asmanqə kətürülgəndin keyin, muxu adəmlərgə Əzi kəringən wə ularni qaqiroqan, dəp ixinimiz («1Kor.» 15:7-8ni kəring). Bular iqidə Pawlus, Barnabas, Andronkus wə Yuniyalar bar idi («Rim.» 16:7).

Xuningqə ohxax, gərqə «Yəhuda» əz hetidə əzini «rosul» dəp atimioqan bolsimu, Məsih tərīpidin rosulluqka qaqirilənanidi. Yəhuda əz hetidə kəmtərlik bilən əzini «rosul» yaki «Rəbning inisi» əməs, bəlki pəkət «Yakupning inisi» dəp atioqan.

Bəzi ixənqlik kona tarixlar boyiqə, Yakup Yerusalemdikilər arisida «həkkəniy Yakup» degən nam bilən tonuloqan, uxbu hətning mu'əllipi Yerusalemdiki Yəhudiyy həkəmdarlar tərīpidin miladiyə 68-yillirida qalma-kesək kīlip ɵltürülgən.

Hətning məqsiti üstidə yənə birnəqqə kəlimə səz

Əmdi nemixka Yakup bu məktupni alahtən Yəhudiyy etikədqilarqə yazidu? Nemixka hət Yəhudiyy əməslərgə yaki Yəhudiyy əməs jamaətlərgə kəritilmioqan? Əməliyəttə bu məsilə üstidə muxu yərdə toluk tohtalsak, kəp səhipə ajritixka toqra kelidu, ləkin biz pəkət təwəndiki munasiwətlilik ikki ixnila kərsitimiz: —

(1) Huda bəzidə hizmətkarlırini alahtən məlum bir guruppa yaki məlum toptiki kixilərgə (həttə əz jamaiti iqidə) əz həwirini yətküzüxkə qaqiridu (məsilən, «Gal.» 2:7-8ni kəring). Roxənki, Yakup hux həwərnə alahtən Yəhudiyy həlkigə yətküzüxkə qaqirilənanidi.

(2) «Rosullarning paaliyətłiri»də hatiriləngən dəsləpki jamaətning tarihidin xuni enik bilimizki, Yəhudiyy etikədqılar üqün Hudaning Məsihdə boləqan «yengi əhdə»diki uluq wədilirining əzlırigə sunuloqandin baxka, yənə Yəhudiyy əməslərgimu sunəqanlikini kəbul kīlixı yaki etirap kīlixı intayin təs idi (Hudaning padixahlıkiqə əzimiz bilən təng muyəssər boləqan, ləkin bizgə nisbətən kəbul kīlix təs boləqan məlum millətlərdin boləqan etikədqılar barmu?). Bu Yəhudiyy ixəngüqilər Yəhudiyy bolmioqan ixəngüqilər bilən anqə arilaxmay, əzlırining «sinagog»lıridila (2:2) yioqilatti («sinagog» bolsa əslidə Yəhudiylarning əzlırigə has boləqan «yioqilix» təxkili xəkli idi).

Ular Hudaning sehiy kəngqilikini kəbul kīlmioqini bilən, Huda ularni taxlıwətkən əməs, bəlki ularni məqrurluq-nəpsaniyətqilik, aqkəzlük, millətpərəslık, kaj jahlilikidin, bir-biri üstidin həkəm qikirixka amraklıkidin, təhməthorluq wə sahtipəzlikidin kutkuzux üqün ularning arisioqə Yakupdək birnəqqə adəmlərnə turəquzəqan. Yakup bəzidə ularqə etikədsizlarqə səz kīloqandək səz kīlidu (məsilən, 2-bab, 3-bab, 4:4, 4:8, 5:1-6ni kəring). Əgər ular u eytkəndək təhiqə bu dunyadiki baylıqlarqə wə baylarqə kizikidioqan, yənıla bir-birini səkup təhməthorluq kīlidioqan, bu dunyadikilərnəg təstikioqə mohtaj bolup yuridioqan bolsa, (4:4-10) «**xahənə kənanun**», yəni Hudaning kənglini ipadiligən «**Əzüngni səyğəndək koxnangni səygin**» degən əmrni təhi qūxənmigən bolsa, undəktə Yakupning ularqə Yəhudiyy bolmioqan kərinədxlarqə muhəbbət kərsitixini dəwət kīlixı bəribir bihədilik bolatti.

«Yakup»

2:8

«**Mukəddəs yazmilardiki «Qoxnangni özüngni seygəndək seý» degən xahanə kanunoja həqiqiy əməl kılsanglar, yahxi kılojan bolisilər»**

«**Xahanə kanun**» degən bu intayin kıziq ibarini təwəndikidək bəx jəhəttin qüxinix mumkin:

(1) Bu əmrni bizning padixahimiz Rəb Əysa Məsih xəhsən (Musa pəyojəmbərgə qüxürülgən kanunni nəkil kılip) bizgə tapxurojan; xuning üqün «**xahanə kanun**» dəp eytilidu (məsilən, «Mat.» 19:19, 22:39);

(2) Bizning padixahimiz Rəb Əysa Məsih Əzi muxu əmrgə əməl kılixı bilən bizgə xahanə ülgə kəldurdi;

(3) Pəkət Hudaning aldida xahanə orunoja kətürülgən, (1:9-10), «padixah kılinojan» («1Kor.» 4:8), Mukəddəs Rohta mangidiojan kixilərla xu «**Qoxnangni özüngni seygəndək seý**» degən uluq «**xahanə əmr**»gə əməl kılalaydu;

(4) Hudaning məmin bəndiliri Uning həqiqiy aliyjanab wə xahanə kəzkarixida bolup, baxkılaroja kılojan muamilisidə, muxu dunyadiki baylıq-kəmbəşəllik pərqlirini nəzirigə almaydu;

(5) Bu əmrni («**Pərwərdigar Hudayingni pütkül kəlbing bilən seýgin**» degən əmr bilən təng) Musa pəyojəmbərgə qüxürülgən kanundiki barlıq əmrlər iqidə «əng uluq», xundakla «**xahanə kanun**» dəp hesabla kerək («Mat.» 22:38-39).

Bu qüxənqilərning həmmisini tooqra, dəp qaraymiz.

3:1

«**Kerindaxlirim, aranglardin kəp kixi təlim bərgüqi boluwalmanglar! Qünki silərgə məlumki, biz təlim bərgüqilər baxkılardin təhimu kəttik sorəqqa tartilimiz»**

Bu ayətkə kəriqanda, yəni «(kəlgüsida) **baxkılardin təhimu kəttik sorəqqa tartilimiz**» degəngə kəriqanda, «Məlum kerindaxning jamaət iqidə təlim bərgüqi rolini öz üstigə elixioja zadi nemə türtkə bolalaydu?» dəp soriximiz mumkin. Rosul Pawlus bizgə: «**Bilim bolsa adəmni kərənglitidu**» dəp əslitidu («1Kor.» 8:1). Əgər Huda bizgə bilim tapxurojan bolsa, U bizgə ixinip muxu bilimni bizgə amanət kılojan, xundakla bəlkim U bizning uni hata yolda ixlitiximizgə təwəkkul kılojan. Məsilən, Uning sezinin paydilinip baxkılar aldida yooqanqilik kılip, əzlirimizni «üstün koyoqanlıqimiz»ni («mən səndin kəp bilimən» dəp) ispatla xatarlıqlar. Bilimning yənə bir hətiri barki, biz bu bilimning əzini Hudaning orniqja koyup, Hudadin üstün koyuximizdin ibarət bolidu (əməliyətə, Huda bizgə ata kılojan hər bir bəht-bərikəttə xundak hətər bar). Əpsuslinarlıq xuki, tarihta wə bəlkim həzirmu heli kəp adəmlərnin jamaət iqidə napak yaki natooqra pozitsiyilər bilən «təlim bərgüqi boluwalojan»lıqı pakittur. Bundak kixilərnin napak niyətləri ularning kılmixlirida roxən bolidu.

Natooqra nixanlardin yaki pozitsiyərlərdin təwəndikilərnı baykıduq;

«Yakup»

(1) Hudaning sez-kalamini öz mənəpə'itigə burioqanliqi. Məsilən: «Mana mən Hudaning hizmatkarimən. Manga «sədikə» bərsingiz, Huda qoqum sizni həssiləp bərikətləydu» dəydiqanlar.

(2) Bəzilər Hudaning sez-kalamioja muwapik təlim bərgən bolsimu, tūp niyiti baxqilarning izzət-hərmitigə yaki mehir-muhəbbitigə erixixin ibarət bolidu. Bəzidə undak qerindaxlar ilgiri heqkim manga hərmət yaki muhəbbət bildürmigən dəp həs kilip kəlgən. Xunga ular daim baxqilar (ata-anisi, uruk-tuqkanliri, dost-aqiniliri, jamaəttikilər)ning nəziridə «Mana mən inawətlik kiximən, qünki məndə bilim bar» dəp kərünüxkə tirixip-tirmixiwatidu. Əməliyəttə undak qerindaxlar Muqəddəs Kitabning birinqi dərşini, yəni «Hərbirimiz Huda aldida allikaqan «aləhidə bir xəhs»» degənni tehi əzləxtürmigən. Qünki hərbirimiz Həmmigə Qadir Huda tərpidin yaritiloqan, Uning tərpidin səyülgən bolup, Uning aldida bibahə qimmətlikturmiz. **«Məsih Əysa mən üçün pida boldi»** («Gal.» 2:20)! Muxundak «əzini kərsitix»tiki türtkə bolsa əzimizning Huda tərpidin həqiqətən səyülgənlikimizni bilməslikimizdin qikidu.

(3) Baxqilardin hərmət izdəp, hokukwazlik kilix wə baxqilardin üstünlük talixip, baxqilaroja bax bolux.

(4) Bəzilərnin gərqə muqəddəs yazmildardin bərgən təlimi yaxxi bolsimu, yürux-turuxliri bərgən təlimigə uyğun kəlməydu. Undak kixilər heq ün qikarmisa yaxxi bolatti; qünki ulardin təlim aloqanlar: «Bu təlim dərwekə qayil kilarlik bolsimu, təlim bərgənlərnin ezi uningoja anqə itaət qilmaydikən, əhmiiysiz təlim ikən» dəp, xu təlim bərgüqilərnin səwəbidin ezip, gunahqa patidu. Etikadsizlar bu ixlarni anglap Rəbning təlimini mazak qilidu.

Yakupning aqahlanduruxliri muxundak səwəblərdin «təlim bərgüqi bolsam» degüqilərnə səgəkləxtürsə kerək. Əmdi zadi qandak niyət Hudaning jamaitigə «təlim bərgüqi» boluxqa munasip kelidu?

Kayturidioqan jawabimiz intayin addiy — təlim bərgüqi bolay degən niyət hərəkəndak iximizda tegixlik boləqan niyətkə ohxax boluxi kerək — yəni, mehir-muhəbbətnin türtkisidin boləqan boluxi kerək. Uning iqidə, «Hudaqə Öz namioja layik boləqan xan-xərəp kəltürux» türtkisi bolidu. Hudaning jamaitidə «təlim bərgüqi bolay» degən kixi Hudaqə: «Bilənkə, jamaəttə təlim berixim bilən Sən meni qattikraq birhil soraqqa tartisən. Lekin qerindaxlar Hudaning toluk wəhiyidin, Məsih bizgə ata kilixkə kəlgən yengi həyattin bəhrimən boluxi üqün, bu qattikraq soraqning beximoja qüxüxigə razimən» degən kixi bolidu. Əslidə deyixning həjiti bolmaslikə kerək idi, lekin əskərtip etüximizgə toqra keliduki, biz baxqilaroja egətkən həmmə həlkilik nərsining awwal öz həyatlırimizdə həqiqət ikənlikini ispatlıqan boluximiz lazimdur. Biz yənə Huda söz-kalami arkilik əzimizgə ayan qiloqanliridin həlkip kətməslikimiz kerək. Məlum bir ixtin həwərimiz bolmisa, baxqilarning aldida «bilməymən» deyixtin qorqmaslik kerək. Yakup dəl muxu həttə bizni əslətkinidək (1:5-8, 3:13-18, 4:10), biz kiqik peil bolsak Huda Əzi bizgə əgətidu.

Yənə qoxup eytiximizoja toqra keliduki, jamaəttə təlim bərgüqininq məs'uliyitini zimmisigə aloqanlar (Huda jamaitigə xundak təlim bərgüqilərnə ata qiloqay!) həttə dəslipidə natoqra türtkilər bolmisimu, qəlbini igəliwaləqan, Xəytanning xu türtkiliri bilən azduruxlirioja uqrixı mumkin. **«Mən qing tirəp turmaqtımən» degən kixi əzining yikilip ketixidin həzi bolsun!»** («1Kor.» 10:12).

«Yakup»

«Xunga, kerindaxlar, Rəbning qayta kelidiqan künigiqə səwr-takət kilip turunglar. Mana, dehqan kixi yərning esil mewisini kütidu, yər dəslepki wə keyinki yamoqurlaroğa muyəssər boluquqə səwr-takət bilən intizar bolidu. Silərmu səwr-takət kilip qəbinglarni mustəhkəm kilinglar. Qünki Rəbning qayta kelixi yekinlap qaldi»

Pələstində «**dəslepki yamoqurlar**» küzdə, oninqi ayda yaoqidu. Bu yamoqurlar yərni həydəxkə tupraqni yumxitip təyyarlaydu wə yengi qeqiloqan uruqlaroğa kuwwət beridu. Barliq dehqan dostlaroğa məlum bolojinidək, yər həydəx eoqir ix, bolupmu yamoqur yaoqan waqtida xundək: «**Hurun dehqan kixta yər həydiməs; yioqim waqtida u yoklukta qelip axliq tilər**» («Pənd.» 20:4).

Üqinqi, tətinqi ay yekinlap kəlgində dehqan kixi «**keyinki yamoqurlar**»oğa təxna bolup dua kilidu. Bu keyinki yamoqurlar həsulni toluk pixuridu. Mol yaoqan «**keyinki yamoqurlar**» bolsila, mol həsuləğa kapələtlik qilidu.

Rəbbimiz Əysa muxu «Injil dəwri»ning bexida Muxəddəs Rohini mol təküxi bilən nuroqun kixilər Hudaning padixahliqioğa kirdi. Yüqiriki ayətni oquqinimizda bizdə mundaq bir ümid pəyda bolidu: — Əgər Injil dəwrining bexida «**dəslepki yamoqurlar**»dək Muxəddəs Roh xunqə mol təkülən bolsa, «Injil dəwri» ahirlaxkanda «**keyinki yamoqurlar**» bolamdu? — demək, Rəbning kelixi yekin kəlgəndə u qaytidin molluk bilən Muxəddəs Rohini təküp, nuroqunliqan həlk padixahliqioğa həsuldək kirgüzüləmdü? «Wəhij»gə qoxuloqan «qoxumqə səz»imizdiki «7-bab — kəynigə qarax — «dəhxətlik azab-oqubət»tin qiqqan mewə (həsul)» degən izahətlarni kərüng.